

MR. C. ASSER'S
HANDLEIDING TOT DE BEOEFENING
VAN HET
NEDERLANDS BURGERLIJK RECHT

VERBINTENISSENRECHT

DEEL II

ALGEMENE LEER DER OVEREENKOMSTEN

NEGENDE DRUK
BEWERKT DOOR

MR. A. S. HARTKAMP

ADVOCAAT-GENERAAL BIJ DE HOGE RAAD DER NEDERLANDEN
EN HOGLERAAR AAN DE RIJKSUNIVERSITEIT TE UTRECHT

W. E. J. TJEENK WILLINK – ZWOLLE – 1993

INHOUD

Enige afkortingen	XIII
Lijst van verkort aangehaalde werken	XV

DEEL I

RECHTSHANDELING EN OVEREENKOMST

<i>Hoofdstuk 1. Inleiding</i>	3
<i>Hoofdstuk 2. De overeenkomst als algemeen begrip</i>	9
§ 1. Het begrip overeenkomst in algemene zin	9
§ 2. Onderscheidingen van overeenkomsten naar de aard van het recht waarop zij betrekking hebben	15
I. De familierechtelijke overeenkomst (het huwelijk)	16
II. De zakelijke overeenkomst	18
III. De obligatoire overeenkomst	22
IV. De procesrechtelijke overeenkomst (bewijsovereenkomst)	25
V. De publiekrechtelijke overeenkomst	27
<i>Hoofdstuk 3. De obligatoire overeenkomst</i>	30
§ 1. De beginselen van de contractsvrijheid, van het consensualisme en van de verbindende kracht der overeenkomsten	30
§ 2. Onderscheidingen der obligatoire overeenkomsten	44
I. Onbenoemde, benoemde en gemengde overeenkomsten	44
II. Consensuele, reële en formele overeenkomsten	48
III. Wederkerige en eenzijdige overeenkomsten	53
IV. Overeenkomsten om niet en onder bezwarende titel	55
V. Vergeldende en kansovereenkomsten	57
VI. Overeenkomsten die voorbijgaande en overeenkomsten die voortdurende verbintenissen in het leven roepen	59
VII. Hoofdovereenkomsten en hulpovereenkomsten	60
§ 3. Algemene opmerkingen over de bestanddelen van een obligatoire overeenkomst	65
<i>Hoofdstuk 4. De eenzijdige rechtshandeling</i>	69

INHOUD

DEEL II

DE TOTSTANDKOMING VAN DE OVEREENKOMST

	<i>blz.</i>
<i>Inleidende opmerkingen</i>	76
<i>Hoofdstuk 5. De bekwaamheid van partijen</i>	77
<i>Hoofdstuk 6. Wil, verklaring, vertrouwen</i>	86
§ 1. Het begrip wilsovereenstemming	86
§ 2. Oorzaken van discrepantie tussen wil en verklaring	103
§ 3. De schijnhandeling	113
§ 4. Het bij derden opgewekte vertrouwen	117
<i>Hoofdstuk 7. Het tot stand komen der wilsovereenstemming</i>	121
§ 1. Wijze waarop de wilsovereenstemming tot stand komt	121
§ 2. Tijdstip waarop de wilsovereenstemming tot stand komt	135
§ 3. Plaats waar de overeenkomst tot stand komt	137
§ 4. De onderhandelingsfase	138
<i>Hoofdstuk 8. Wilsgebreken</i>	150
§ 1. Inleidende opmerkingen	150
§ 2. Dwaling	154
§ 3. Bedrog	176
§ 4. Bedreiging	183
§ 5. Misbruik van omstandigheden	187
<i>Hoofdstuk 9. Vormvereisten</i>	195

DEEL III

DE INHOUD VAN DE OVEREENKOMST

<i>Inleidende opmerkingen</i>	202
<i>Hoofdstuk 10. De bepaalbaarheid van de verbintenis</i>	203
<i>Hoofdstuk 11. De 'oorzaak' van de overeenkomst; de voortbouwende overeenkomst</i>	216
<i>Hoofdstuk 12. Strijd met de wet, goede zeden of openbare orde</i>	221
§ 1. Inleidende opmerkingen	221
§ 2. De overeenkomst in strijd met de wet	223
§ 3. De overeenkomst in strijd met de goede zeden	235
§ 4. De overeenkomst in strijd met de openbare orde	248

	<i>blz.</i>
<i>Hoofdstuk 13. Voorwaarde en tijdsbepaling</i>	250
<i>Hoofdstuk 14. De uitlegging van overeenkomsten</i>	256
<i>Hoofdstuk 15. De aanvulling van de inhoud der overeenkomst door de wet, de gewoonte en de redelijkheid en billijkheid</i>	265
<i>Hoofdstuk 16. Redelijkheid en billijkheid</i>	275
§ 1. Inleidende opmerkingen	275
§ 2. Aanvullende werking	282
§ 3. Beperkende werking	287
§ 4. Onvoorziene omstandigheden	306
<i>Hoofdstuk 17. Algemene voorwaarden en standaardregelingen</i>	320
§ 1. Inleidende opmerkingen	320
§ 2. Begripsomschrijving	324
§ 3. De toepasselijkheid van algemene voorwaarden	327
§ 4. Inhoudscontrole	333
I. De toetsing van contractsbedingen aan de open norm van art. 6:233 onder <i>a</i>	334
II. De lijsten van de artikelen 6:236 en 237	340
III. De verbodsactie	347
§ 5. Overige bepalingen	350
§ 6. Standaardregelingen	353

DEEL IV
DE GEVOLGEN DER OVEREENKOMST
TEN AANZIEN VAN DERDEN

<i>Hoofdstuk 18. Algemene beginselen</i>	359
<i>Hoofdstuk 19. Kwalitatieve rechten en verplichtingen</i>	375
§ 1. Inleidende opmerkingen	375
§ 2. Kwalitatieve rechten	377
§ 3. Kwalitatieve verplichtingen	383
<i>Hoofdstuk 20. Het beding ten behoeve van een derde</i>	393
<i>Hoofdstuk 21. Doorwerking van verweermiddelen ten behoeve van ondergeschikten</i>	409
<i>Hoofdstuk 22. De actio Pauliana</i>	413

	<i>blz.</i>
<i>Inleidende opmerkingen</i>	426
<i>Hoofdstuk 23. Algemene leer der nietigheden</i>	430
<i>Hoofdstuk 24. De vernietiging van rechtshandelingen</i>	441
§ 1. De wijze waarop de vernietiging plaatsvindt	447
§ 2. Verjaring en verval	446
I. Verjaring van de rechtsvordering en verval door tijdsverloop	446
II. Andere gronden van verval	447
<i>Hoofdstuk 25. De gevolgen van vernietiging en van nietigheid</i>	454
§ 1. De gevolgen van vernietiging	455
§ 2. De gevolgen van nietigheid	459
§ 3. Partiële nietigheid en conversie	461
I. Partiële nietigheid	461
II. Conversie	463
§ 4. Bekrachtiging van nietige rechtshandelingen	469
<i>Hoofdstuk 26. De ontbinding van wederkerige overeenkomsten op grond van niet-nakoming</i>	474
§ 1. Inleidende opmerkingen	474
§ 2. Voorwaarden voor de bevoegdheid tot ontbinding	477
§ 3. De wijze waarop de ontbinding plaatsvindt	486
§ 4. De gevolgen van de ontbinding	501
§ 5. Opschortingsrechten	513
Zakenregister	521
Wetsartikelenregister	533
Jurisprudentieregister	550